

Can Sabau

Santa Perpètua de Mogoda

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Crta de Santa Perpètua a Sabadell (B-140)

Coordenades:

Latitud: 41.53263
Longitud: 2.16415
UTM Est (X): 430272
UTM Nord (Y): 4598224

Classificació

Número de fitxa 08260 - 13
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Gòtic Modern Renaixement Barroc Contemporani Popular
Segle XVI
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Aspecte exterior façanes molt deixat. Darrera reforma de 1886.
Protecció Legal
Observacions protecció: Bé catalogat
Número inventari si, IPA, n.28006
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad: 08260A01300037
Autoria de la fitxa Goretti Vila i Fàbregas
Data de registre de la fitxa: dt., 03/03/2009 - 01:00

Descripció

La masia de Can Sabau es troba al costat sud d'una rotonda situada en la carretera de Sabadell a Mollet (B-140), a 1km a ponent del nucli urbà.

L'edifici principal de la masia data del segle XVI, molt reformada al segle XVIII i primera meitat del segle XX. Podria conservar restes medievals. La seva estructura ha sofert diverses modificacions i actualment presenta una fisonomia molt singular amb 4 pisos d'alçada i les finestres gòtiques a la penúltima planta. La masia és de planta basilical quadrada (20x 20m) amb tres plantes i golfes. Presenta tres cossos, el central té planta baixa més 3 pisos (el darrer són les golfes) i els dos cossos laterals tenen una alçada de planta baixa més 2 pisos. L'escala és l'original.

Es poden apreciar les diferents etapes de construcció a partir dels diversos tipus de finestres que s'observen a la façana posterior de l'edifici. Destaquen les que són d'ornamentació gòtica. La distribució de les obertures és molt simètrica. La façana principal no presenta cap tipus de decoració i tot l'edifici està cobert amb teulada a doble vessant, de teula àrab. Presenta dues entrades i la principal no està orientada a migjorn sinó a la part posterior.

L'estructura de suport està formada per parets de càrrega de còdols i sorra, amb bigues de pi de melis i revoltos ceràmics. Els paviments són de toves ceràmiques.

La coberta a nivell de la planta 3 (golfes) és a dues aigües. A nivell de la segona planta, la coberta dels dos cossos laterals és a una sola aigua. Ambdues són de teula àrab i bigues de fusta.

A la banda esquerra de la façana principal hi ha diversos coberts adossats: estable, garatge, zona de lavabos del restaurant, i un porxo de pilars d'obra de maó, amb bigues de fusta i coberta de fibrociment, de construcció recent.

Les façanes són simètriques, amb tres nivells de finestres de mida decreixent. A la primera planta, finestres renaixentistes; a la segona planta gòtiques; a la tercera planta destaca el volum de les golfes amb una obertura central. A la planta baixa hi ha el portal d'entrada no adovellat.

Les parets són de còdols i sorra, amb acabat arrebossat i pintat de blanc, deixant les llandes de les finestres de pedra sorrenca vista.

L'estructura de suport és en bon estat i correspon a l'original; la coberta també es en bon estat, a excepció de la zona de les golfes on hi ha degoters. Els arrebossats exteriors són relativament recents amb reparació de possibles esquerdes, però no s'ha pintat de nou en molt de temps.

L'estructura funcional conserva la distribució de la fi de segle XIX. L'ús de la planta baixa és de restaurant, de la planta 1 i planta 2 com a habitatges independents i de la planta 3 de golfes.

L'entorn és molt acurat, amb una àmplia zona d'aparcament enfront de la façana principal i un jardinet al darrere.

Observacions:

Noms anteriors: Mas Ballestar, Torre Feliu, torre dels Mercedaris o un dels masos Bord.

Actualment, continua essent un nucli d'explotació agrícola i al mateix temps, s'utilitza com a restaurant.

És famosa en el municipi la font d'aigua potable que hi ha a uns 150 m de la masia, envoltada per diverses alzines. Cal destacar la bassa de rec i el magnífic plàtan de la part del darrere i també el camí d'entrada amb unes moreres que l'envolten i el bosquet.

Història

Ressenya històrica extreta de CANYAMERES, 2009:

Segle XII.1137. Apareixen esmentats en el llistat de la donació del delme dos caps de casa amb el cognom Bord, Pere Bord i Arnal Ramon Bord.

1178. Dotació de la consagració de l'actual església parroquial de Santa Perpètua. Consta un camp situat al coll de Santiga que treballa Ramon Ballestar.

Segle XIII. 1275 i 1290. Als llistats del llòçol consten dos masos Ballestar que paguen una quartera d'ordi i un quartà de vi, cadascun.

Segle XIV. Amb la crisi demogràfica d'aquest segle restarà habitat només un dels dos masos Ballestar.

Segle XV. A la primera meitat del segle consta com a família propietària útil els Mas.

1455. Guillem Galceran de Ribes, senyor del castell de Barberà, estableix tres peces de terra situades dins la parròquia de Barberà, a la torre de Canalies, al mas Ballestar de Santa Perpètua de Mogoda, i al mas Coll de Sant Pere de Reixac.

Segle XVI. 1512. Venda d'una peça de terra al Padró de Santa Perpètua.

1572. Capbreu de Montalegre. Bernat Mas confessa el mas Ballestar, franc alou, que té 30 jornals d'extensió i que inclou un altre mas rònc també de nom Ballestar, alou de Santa Anna de Barcelona.

Segle XVII. 1629. Sentència de la Reial Audiència de Barcelona condemnant el prior de Santa Anna a pagar els costos del procés que havia promogut contra la família Mas per pretendre que tot el mas Ballestar estava en alou de la col·legiata de Santa Anna de Barcelona.

1629 i 1635. Es ven el mas Ballestar a carta de gràcia a Joan Pau Llopis.

1670. La propietat de Santa Perpètua de Mogoda es troba a càrrec de Narcís Feliu de la Penya i Farell, advocat, publicista i historiador i autor del Fènix de Catalunya.

Segle XVIII. 1712. Salvador Feliu de la Penya i Farell, prior dels Mercedaris de Barcelona i germà, hereta la propietat de Santa Perpètua.

Segle XIX. 1823. La propietat de can Sabau tenia 28 mujades de regadiu, 6 mujades de secà, 48 de bosc i 4 de vinya. En aquest document ja s'esmenta la "Torre" pel nom actual can Sabau. Segurament és el nom d'algun dels masovers o alguna de les famílies de masovers del període en què la torre de Feliu fou dels mercedaris.

1830. Amb la restauració de l'absolutisme, can Sabau torna als mercedaris.

1835. Antoni de Nadal i Derrer reclama les propietats incautades l'any 1823.

1883. Segons l'escriptura de la finca aquesta constava d'una gran peça de terra on hi havia la casa i les seves dependències d'extensió unes 33,4442 ha. Can Sabau pagava un cens a la parròquia, un censal a la Santa Missió i un cens a la cartoixa de Montalegre.

Segle XX. 1922. La propietat de Can Sabau constava aproximadament d'un 34,44 ha. L'edifici principal fou reformat, ampliat amb unes golfes que donaven la forma de planta basilical i els finestrals gotitzants (aprofitats d'estructures anteriors) es van moure fins a posar-los al tercer pis. La façana es passà a la cara nord, on a principis dels anys trenta s'havia construït la carretera de Sabadell a Mollet. El comte de Caldes destinà can Sabau a masoveria principal del seu patrimoni vallesà, i punt de segona residència on passava alguns estius. Això durà fins a la postguerra i als anys cinquanta. També en tot aquest temps la família de masovers ha estat la mateixa: els Font.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE SANTA PERPÈTUA DE MOGODA (1996). Pla Especial de Protecció del Patrimoni arquitectònic de Santa Perpètua de Mogoda. Text refós novembre de 1996. Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda. Obres públiques i urbanisme.

CANYAMERES, Esteve (2009). Masos, masies i masoveries. Estudi de l'agricultura de Santa Perpètua de Mogoda i Santiga (segles XI-XX). Edita: Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda.

SERVEI D'ARQUEOLOGIA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA. (2009). Inventari del Patrimoni Cultural Immoble de Catalunya. Santa Perpètua de Mogoda (Vallès Occidental).

SOLEY i SALA, Joan (2006). Les cròniques d'en Sila. Edició a cura d'Ernest Vilàs i Joan Ricart (CREM). Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda i Centre de Recerques i Estudis Mogoda. Pàg. 79-83.

